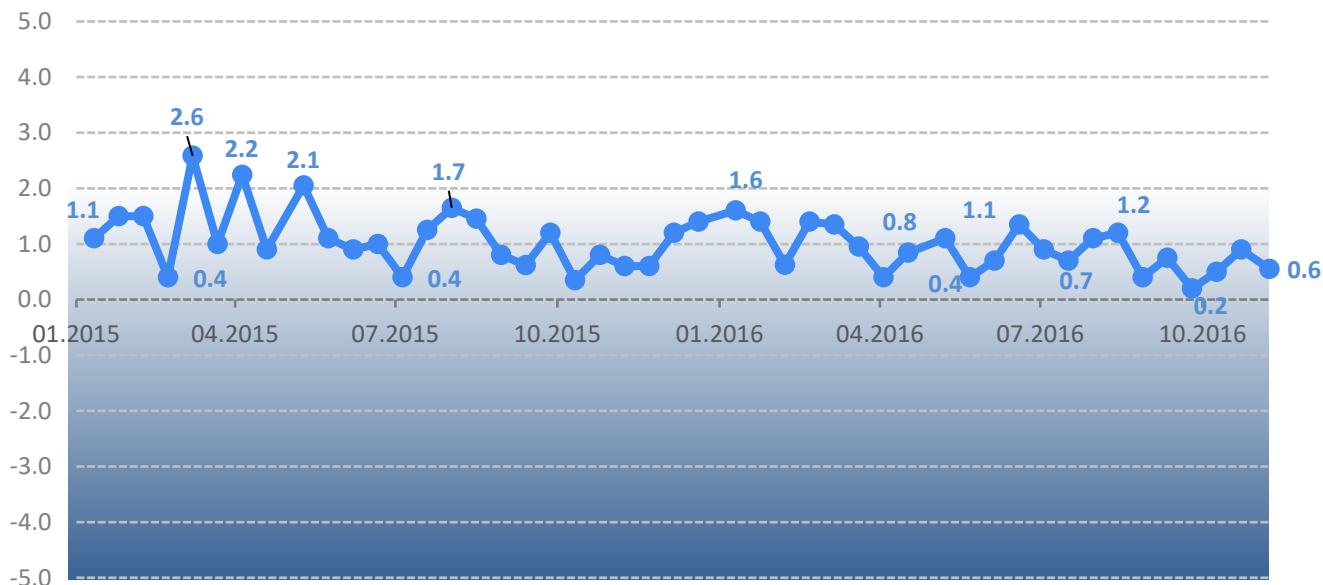

iMoRe №47. Реформи в Україні знов поставили на паузу

Індекс моніторингу реформ (iMoRe) знов повернувся до дуже низького рівня. Оцінка прогресу реформ за період 24 жовтня - 9 листопада - всього +0,6 бала з +5,0 можливих. Прогрес відбувся тільки у реформуванні монетарної сфери та бізнес-середовища.

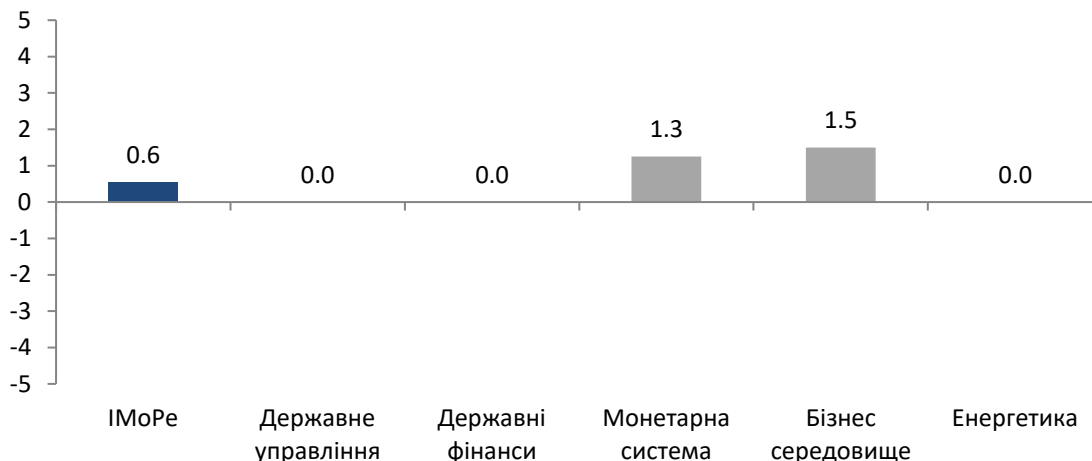
Основні події цього раунду - зміни процедур [реєстрації прав власності](#), нова стратегія [валютних інтервенцій](#) НБУ, визначення норм щодо використання [авторських прав](#) у пародіях, попури та карикатурах та [дебюрократизація валютних операцій](#) страхових компаній.

Графік 1. Динаміка Індексу моніторингу реформ*

* Команда iMoRe вважає прийнятним темпом реформ рівень індексу 2 і вище

Графік 2. Значення iMoRe та його компонентів у поточному раунді оцінювання**

** Назви компонентів було скорочено для зручності, але їхнє наповнення не змінилося

Найважливіші нововведення

Зміни до законодавчих актів щодо вдосконалення державної реєстрації прав на нерухоме майно та захисту прав власності, +2,0 бала

Незадовільний захист прав власності залишається проблемним питанням для ведення бізнесу в Україні. За показниками захисту прав власності [Світового економічного форуму](#) Україна посідає 135 місце серед 144 країн. Лазівки в законодавстві та корупція в судах і правоохоронних органах є причинами численних випадків рейдерського захоплення майна.

Закон [№ 1666-VIII](#) від 06.10.2016 (в експертних колах відомий як “антирейдерський”) вносить зміни до нормативних актів з метою зменшення ризиків незаконного заволодіння активами. Ці ризики зросли після лібералізації реєстрації підприємств в 2016 році (надання нотаріусам, незалежно від їх місцезнаходження, реєстраційних повноважень щодо [нерухомості](#) та [юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців](#)), хоча були суттєвими і раніше.

Зокрема, законом вдосконалено процедури державної реєстрації прав на нерухоме майно, посилено адміністративну та кримінальну відповідальності суб'єктів реєстраційних дій та учасників незаконної змови. Максимальний термін ув'язнення за кримінальні порушення для нотаріусів сягатиме до 8 років, для інших осіб (наприклад, замовників та організаторів рейдерського захоплення) - до 10 років.

Документом вдосконалена система державної реєстрації прав на нерухоме майно. Тепер державний реєстратор повинен невідкладно повідомляти власника нерухомості, якщо подано заяву про проведення реєстраційних дій з його майном. Справжність підписів на найбільш важливих документах, що подаються до органів реєстрації, повинна бути нотаріально засвідчена.

Багато рейдерських схем здійснюється за участі так званих “чорних нотаріусів”, які відчужують майно на підставі підроблених документів. Низка нововведень цього закону дозволить значно скоротити таке явище, оскільки Мін’юст отримав повноваження моніторити дію реєстраторів та нотаріусів та притягати їх до відповідальності в разі виявлення порушень.

Законом також звужено сферу застосування так званого принципу екстериторіальності, який з початку 2016 року дозволяв будь-якому нотаріусу, незалежно від його місцезнаходження, здійснювати реєстраційні дії. За новим законом, нотаріус може реєструвати майно або здійснювати інші реєстраційні дії тільки в межах області, де працює (виключення - реєстрація безпосередньо після вчинення нотаріальної дії). Реєстраційні дії щодо юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців здійснюватимуться в електронній формі, або суб'єктами реєстрації виключно в межах області. Такий підхід допоможе знизити зловживання.

Коментар реформатора

“Це один із найважливіших законів 2016 року. По-перше, він зобов’язує державних реєстраторів повідомляти про внесення змін до Державного реєстру речових прав. Навіть якщо власників декілька, всі вони повинні бути повідомлені про такі операції. Якщо хтось не згоден, протягом 10 днів можна буде зупинити процедуру відчуження майна. За цей час потрібно буде надати обґрунтування зупинки. По-друге, зазнав змін так званий принцип екстериторіальності. По-третє, змінити відомості про юридичну особу [що підлягають внесенню в реєстр - ред.] можна буде лише на підставі нотаріально засвідчених підписів її засновників або уповноважених ними осіб. По-четверте, закон посилює кримінальну відповідальність за рейдерство. По-п’яте, передбачені превентивні заходи. Міністерство юстиції здійснюватиме моніторинг реєстраційних дій у Державному реєстрі прав. У разі виявлення порушень Мінюст проводитиме перевірки державних реєстраторів. За їх результатами блокуватиметься/анулюватиметься доступ до Державного реєстру прав.

Прийняття закону – це плюс декілька відсотків ВВП. Бо якщо право власності – це фікція, в країну ніхто не вкладатиме кошти. Ні міжнародні інвестори, ні вітчизняні.”

Оксана Продан, народний депутат України

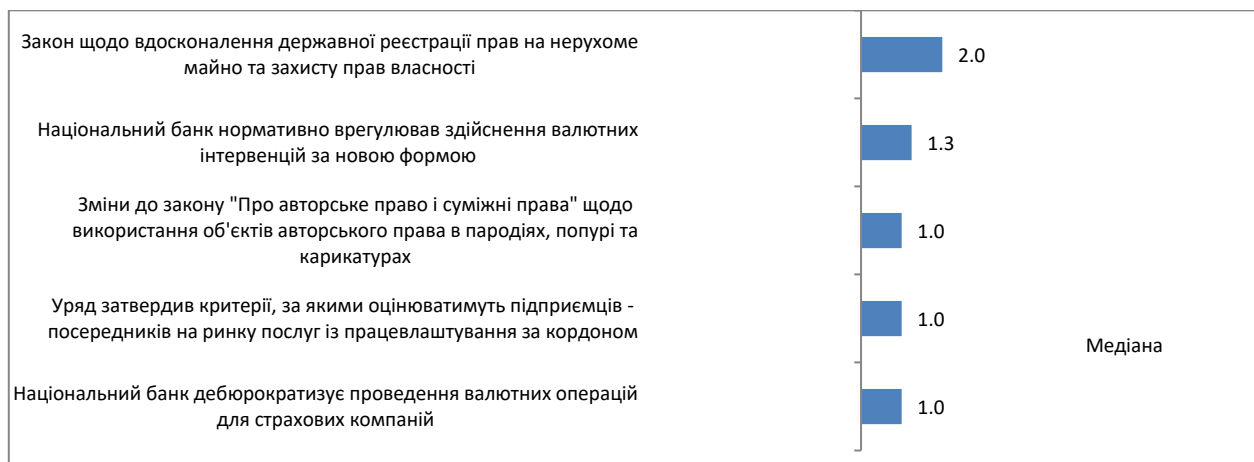
Коментар експерта

«Антирейдерський закон» звужує можливості для неправомірного заволодіння активами та встановлює відповідальність за найбільш поширені зловживання. Віднині нотаріально мають завірятися підписи на документах, які є найбільш вагомими в процесі зміни власника активів. Такі вимоги ускладнюють підробку документів. Подовжено термін оскарження дій реєстраторів (до 60 днів замість 30). Вирішено низку процедурних моментів, зокрема щодо реєстраційних дій на підставі судових рішень. Передбачена відповідальність нотаріусів, реєстраторів та третіх осіб щодо так званих «рейдерських» порушень.

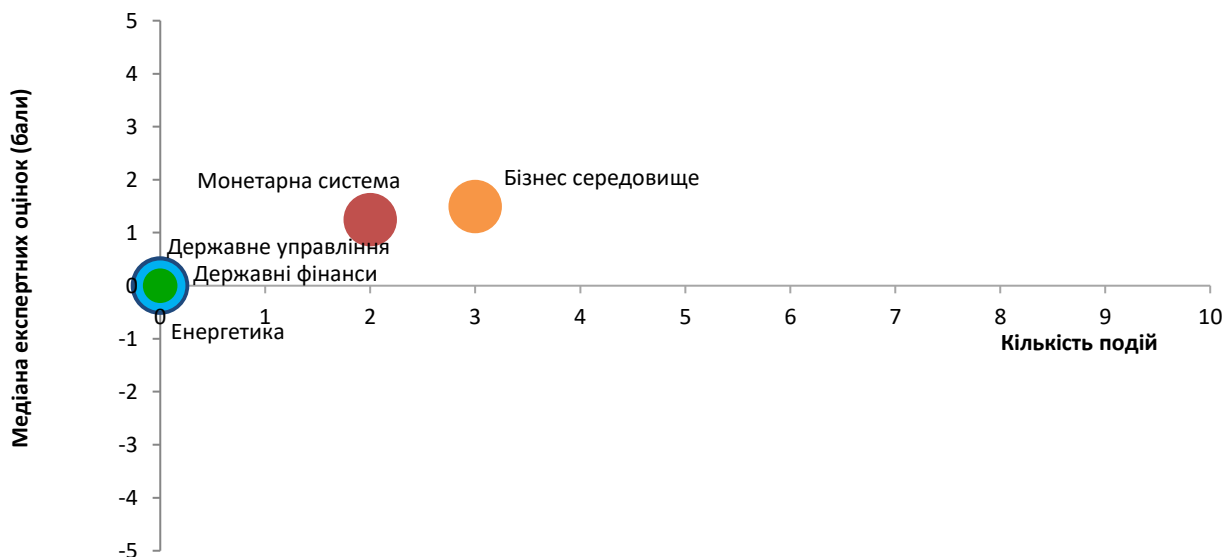
Разом із тим, цим законом були виправлені попередні помилки, що свідчить про вкорінену проблему української нормо творчості - безсистемність та реагування на проблеми замість спроб їх попередити.”

Зоя Милованова, VoxUkraine Law

Графік 3. Події, що визначали значення індексу протягом 24 жовтня – 6 листопада 2016 р. оцінка події є сумою її оцінок за різними напрямками, тому вона може перевищувати +5, або бути меншою за -5)

Графік 4. Значення окремих компонентів Індексу та кількість подій протягом 24 жовтня – 6 листопада 2016 р.

Таблиця 1. Оцінки всіх подій та прогресу реформ за напрямками протягом 24 жовтня – 6 листопада 2016р.

Державне управління	0.0
Державні фінанси	0.0
Монетарна система	+1.3
Національний банк дебюрократизує проведення валютних операцій для страхових компаній	+1.0
Національний банк нормативно врегулював здійснення валютних інтервенцій за новою формою	+1.3
Бізнес середовище	+1.5
Закон щодо вдосконалення державної реєстрації прав на нерухоме майно та захисту прав власності	+2.0
Внесено зміни до закону "Про авторське право і суміжні права" щодо використання об'єктів авторського права в пародіях, попури та карикатурах	+1.0
Уряд затвердив критерії, за якими оцінюватимуть підприємців - посередників на ринку послуг із працевлаштування за кордоном	+1.0
Енергетика	0.0

(Див. графіки та таблиці на сайті http://imorevox.in.ua/?page_id=577, http://imorevox.in.ua/list_rounds.php)

Довідкова інформація: Індекс Моніторингу Реформ (iMoPe) VoxUkraine призначений надавати комплексну оцінку зусиллям влади України зі впровадження економічних реформ. Індекс базується на експертних оцінках змін у регуляторному середовищі за п'ятьма напрямками:

1. Державне управління
2. Державні фінанси
3. Монетарна система
4. Бізнес середовище
5. Енергетика

Детальніше про Індекс та методологію розрахунку можна дізнатись на сайті imorevox.in.ua.

VoxUkraine- це ініціатива, створена групою міжнародних та вітчизняних економістів, присвячена реформам та економічному розвитку України. Цілями VoxUkraine є поширення науково обґрунтованого аналізу та коментарів щодо економічних та суспільно-політичних подій в Україні, підвищення рівня дискусії та формулювання системного підходу до реформ, а також інтеграція України в світову мережу економістів та діячів, відповідальних за економічну політику.